

Gebiedsplan Sociale Basis gemeente Bergen NH

2025

Het gebiedsplan 2023/2024 is [online](#) te vinden.

Voorwoord

Voor u ligt de geactualiseerde versie van het Gebiedsplan Sociale Basis van de gemeente Bergen voor het jaar 2025. In 2023 hebben wij, gemeente Bergen, maatschappelijke- en zorgpartners, adviesraad sociaal domein, andere belangenbehartigers, betrokken bewonersverenigingen en ondernemers voor het eerst tijdens de zogeheten gebiedstafels gesproken over hoe het gaat met de inwoners in Bergen en voor welke inwoners onze ondersteuning nodig is om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. In de gesprekken die in 2023 en in 2024 zijn gevoerd hebben we kunnen vaststellen dat het goed gaat met heel veel inwoners in onze mooie gemeente Bergen. Er is een rijk, bruisend maatschappelijk leven, waar plaats is voor iedereen. Daar zijn we als bestuur enorm blij mee en trots op.

Toch zien we ook inwoners die door omstandigheden meer aandacht nodig hebben. In een snel vergrijzende gemeenschap zoals Bergen is, neemt binnen die doelgroep de zorgvraag als van nature, gestaag toe. Stukje bij beetje wordt dus ook steeds meer gevraagd van de partner, familie, vrienden en/of burens. De vraag naar mantel- en dus ook respijtzorg, neemt hand over hand toe. Dat is een belangrijke trend in onze gemeenschap waar we als gemeente de komende periode, naast het vele reguliere welzijns-, zorg en ondersteuningswerk, graag beter in willen gaan faciliteren.

Door de campagne Samen goud voor elkaar wordt de waardevolle inzet van inwoners voor elkaar steeds zichtbaarder. Dit doordat de gouden verhalen, van bij elkaar betrokken inwoners, vrijwilligers en mantelzorgers, worden gedeeld op sociale media en via de website [Samen goud voor elkaar](#). Daarmee helpen we inwoners aan inspiratie om zich voor een ander in te zetten.

Want met elkaar versterken we het stevige fundament van onderlinge ondersteuning dat er al is, juist voor dat kleinere deel van onze inwoners in onze dorpen die onze gezamenlijke aandacht nodig hebben. Zij hebben het moeilijk door armoede, gezondheidsproblemen, relatieproblemen of eenzaamheid. Zo kunnen ook zij, die drempels ervaren in het meedoen in het leven, een gezond sociaal netwerk opbouwen of behouden, waar zij op kunnen terugvallen als het moeilijk wordt en zo de regie op hun leven vasthouden.

In voorliggend plan leest u dat ook in 2025 we ons, met onze maatschappelijke partners, blijven inzetten op die aandachtspunten die we voor 2024 al hadden onderkend, met zoals hierboven al aangestipt, een extra accent op het ondersteunen en waarderen van mantelzorgers. Het geactualiseerde plan voor 2025 geeft richting aan waar in Bergen intensivering nodig is als het gaat om initiatieven, activiteiten en voorzieningen in de sociale basis. Die richting is nodig, omdat net als andere gemeenten ook de gemeente Bergen de komende jaren minder geld te besteden heeft. Dat betekent dat we, samen met inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers scherpere keuzes moeten maken. Daarbij is de inzet om juist voor die inwoners die dat het hardst nodig hebben het zo noodzakelijke vangnet te kunnen blijven bieden. Dat kan alleen als we blijven samenwerken en de rijke veerkracht die al in onze dorpen aanwezig is benutten en ondersteunen.

Wethouder Marco Wieseahn
Gemeente Bergen

Inhoud

	Leeswijzer	4
1	Focuspunten en accenten 2025	5
2.1	Gebiedsplan en -tafels naar 2025	5
2.2	Ingezette acties op focuspunten en accenten voor 2024	5
2.3	Sturing op focuspunten en accenten 2025	6
2	Ontwikkelingen in de gemeente en de kernen	7
3.1	Gemeente Bergen	7
3.2	Kern Bergen	7
3.3	De Egmonden	8
3.4	Schoorl	8
3	Overzicht cijfermatige ontwikkelingen gericht op focuspunten van 2024	9
3.1	Gezond en kansrijk opgroeien	9
3.2	Gezonde leefomgeving en bestaanszekerheid	9
3.3	Gezond en vitaal ouder worden	9
3.4	Ontwikkeling kwetsbaarheidsscore	9
	Bijlage 1 Overzicht van ontwikkelingen, per focuspunt. Extra analyse	11
	Bijlage 2 Lokale en landelijke ontwikkelingen	13

Leeswijzer

Voor u ligt het gebiedsplan 2025 van de gemeente Bergen. Dit gebiedsplan is een aanvulling op het gebiedsplan 2023/24.

In dit plan vindt u in hoofdstuk 1 de focuspunten en accenten voor 2025. Deze focuspunten en accenten zijn het resultaat van een verkennende analyse¹ op basis waarvan is bepaald hoe de sociale basis er voorstaat in de kernen van Bergen. De focuspunten en accenten geven richting aan de opgave voor welke inwoners de sociale basis verstevigd moet worden zodat iedereen kan terugvallen op een sociaal vangnet als dat nodig is. In hoofdstuk 1 leest u ook op welke wijze de focuspunten en accenten voor 2025 helpen in het scherper richten van inzet en middelen binnen de sociale basis

In hoofdstuk 2 leest u zowel een algemene beschrijving van de gemeente Bergen als een korte schets van hoe de sociale basis er per kern voorstaat. Het betreft een aanvulling op de meer uitgebreidere beschrijving van de kernen uit het gebiedsplan 2023/2024. Samen met de een set van data, waaronder de kwetsbaarheidsscore, maakt deze schets onderdeel uit van de verkennende analyse. Deze verkennende analyse is tijdens de gebiedstafel in maart 2024 door maatschappelijke partners verrijkt en aangescherpt met ervaringen uit de praktijk. De focuspunten en accenten voor 2025 zijn op basis van het gebiedsplan 23/24, de verkennende analyse voor 2025 en de gebiedstafel op 21 maart 2024 gericht op 2025 tot stand gekomen.

De cijfermatige analyse vindt u in hoofdstuk 3. Voor 2025 is waar dat kan gebruik gemaakt van dezelfde data als voor het gebiedsplan 2024. Daarmee vormt het gebiedsplan 2023/2024 de basis waarop we in 2025 verder bouwen. In voorliggend gebiedsplan vindt u dan ook hoofdzakelijk afwijkingen of aanpassingen op het gebiedsplan 2023/2024. Wanneer data uit het gebiedsplan voor 2024 gelijk zijn gebleven wordt dit benoemd en zo compact mogelijk weergegeven².

Bij het vergelijken van data is speciale aandacht nodig voor de beschikbaarheid en de vorm van deze data. Niet alle data is jaarlijks beschikbaar, waardoor niet voor alle data voor 2025 een update beschikbaar is. Ook is de vorm waarin data beschikbaar is niet jaarlijks gelijk, er wordt soms anders afgerond. Tevens wordt in sommige data drempelwaarden toegepast (<10 gevallen geen weergave). Het kan voorkomen dat een stapeling van het (net wel of niet) passeren van drempelwaarden en/of afrondingseffecten optellen tot een zichtbaar statistisch (significant) effect. Dit is een registratie-effect waar niet altijd een evenredige inhoudelijke verklaring voor is. Wanneer dit registratie-effect wordt vermoed is dit bij de betreffende data aangegeven.

In bijlage 1 vindt u de belangrijkste ontwikkelingen per focuspunt uit de verkennende analyse voor 2025. In bijlage 2 leest u hoe dit plan aansluit bij lokale ontwikkelingen en afspraken en bij het landelijk beleid.

¹ De verkennende analyse is opgenomen in bijlage 3.

² Een volledig overzicht van de data is te vinden in het gebiedsplan 2023/24.

1. Focuspunten en accenten 2025

De ontwikkelingen die in 2025 impact hebben op de opgaven, de analyse van de cijfers en de kennis en ervaring over de opgave van partners, belangenbehartigers en vertegenwoordigers van inwonersgroepen brengen ons bij de volgende focuspunten en accenten voor 2025:

■ GEZOND EN KANSRIJK OPGROEIEN

- Kansrijke start;
- Psychisch en lichamelijk welbevinden van jongeren.

■ GEZONDE LEEFOMGEVING EN BESTAANSZEKERHEID

- Signaleren van (verborgen) armoede;
- Stimuleren van regie en zelfredzaamheid.

■ GEZOND EN VITAAL OUDER WORDEN

- Mobiliteit;
- De gevolgen van vergrijzing;
- Het waarderen en ondersteunen van mantelzorg.

1.1 Gebiedsplan en -tafels naar 2025

Op de gebiedstafel van 21 maart 2024 is bij de maatschappelijke partners getoetst of er op de focuspunten en de accenten uit het gebiedsplan 2023/2024³ voor 2025 verschuivingen nodig zijn op deze focuspunten en accenten. Tijdens deze gebiedstafel is de analyse die voor 2025 is gemaakt op basis van cijfers over de kernen en de opgave van de gemeente Bergen door de partners onderschreven en verdiept met hun kennis en ervaring over de sociale basis van de gemeente Bergen.

Ook zij zien dat veruit de meeste inwoners een rijk sociaal leven hebben, dat mensen in de kernen van de gemeente Bergen naar elkaar omkijken en bereid zijn om met elkaar voor elkaar te zorgen door nabuurschap en mantelzorg. De partners hebben ook zorgen: vooral over de gevolgen van de vergrijzing en de verborgen armoede die zij op sommige plekken zien. Daarnaast blijft het welzijn en welbevinden van jongeren een belangrijk punt van zorg. De conclusie van het gebiedstafelgesprek is dat de huidige focuspunten en accenten voor 2024 ook in 2025 centraal staan in de aanpak om de sociale basis te verstevigen. Vanuit de zorg van de partners dat de groep ouderen steeds groter wordt en ook steeds ouder en toch langer thuis blijft wonen, is er in 2025 extra aandacht voor het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers.

1.2 Ingezette acties op focuspunten en accenten voor 2024

Tijdens de gebiedstafel gericht op het gebiedsplan 2025 is ook gekeken naar de acties en activiteiten gericht op de focuspunten en accenten voor 2024 en de impact daarvan op de opgave voor 2025.

Het vaststellen van de focuspunten en accenten binnen het gebiedsplan helpt bij het richten van inzet van middelen binnen de sociale basis. Een van de manieren om dat te doen is het vormen van coalities rond de focuspunten en accenten. Coalities richten zich op het verbeteren van de samenwerking tussen partners in het versterken van de sociale basis. Daarbij hebben niet alleen de partijen binnen de sociale basis een rol maar ook het Sociaal Team, de huisartsen, wijkverpleegkundigen, scholen, thuiszorg en de professionals van zorgaanbieders die inwoners met een zorgvraag begeleiden (bijvoorbeeld woon- en ambulante begeleiders). In 2024 zijn de volgende coalities gestart:

³ Een volledige omschrijving van de focuspunten en accenten is te vinden in het gebiedsplan 2023/24, p.16-18.

1. Vanuit het focuspunt “Gezond en vitaal ouder worden” is de coalitie “Gevolgen van vergrijzing, mantelzorg” opgestart. Hierin is aandacht voor de gevolgen van de vergrijzing met als doelgroep de ouderen en de vele mantelzorgers binnen de gemeente. Het doel is om het totale aanbod van activiteiten van o.a. maatschappelijke partners en verenigingen en te verbinden. Dit wordt als uitgangspunt genomen om na te gaan waar mogelijk inzet ontbreekt, waar samenwerking mogelijk is en waar middelen efficiënter ingezet kunnen worden. De nadruk ligt daarbij op het samenwerken van maatschappelijke partners onderling en het ondersteunen van het reeds bestaande maatschappelijk aanbod. Met het starten van deze coalitie wordt ook concreet uitvoering gegeven aan de inzet die voor 2025 op het ondersteunen van mantelzorgers wordt gevraagd vanuit de aanscherping van de accenten voor 2025.

2. Voor de groep 12-23 jarigen is vanuit het focuspunt “Gezond en kansrijk opgroeien” een coalitie opgezet, gericht op bewustwording van de risico's, gevolgen en preventie aangaande alcohol- en drugsgebruik en gerelateerde problematiek.

Vanuit het focuspunt Gezonde leefomgeving en bestaanszekerheid wordt eind 2024 een coalitie “Stimuleren van eigen regie en zelfredzaamheid” opgezet. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het terugdringen van laaggeletterdheid, onder jongvolwassenen en nieuwkomers.

1.3 Sturing op focuspunten en accenten 2025

In 2024 is het versterken van samenwerking tussen de partners in de sociale basis op de focuspunten en accenten ingezet. Het stimuleren van deze samenwerking zal in 2025 langs concreet geformuleerde resultaten binnen de coalities verder vorm worden gegeven.

Daarnaast wordt het in 2025 mogelijk gemaakt om in 2026 scherper te gaan sturen door het scherper richten van middelen op de focuspunten en accenten en de onderlinge samenwerking van partners daarop. Voor 2026 worden voor gemeenten, en dus ook voor de gemeente Bergen, teruglopende rijksinkomsten voorzien. Dit maakt dat ook voor de gemeente Bergen voor 2026 ombuigingen noodzakelijk zijn. Het gebiedsplan 2025 en de aanscherping die in het eerste kwartaal voor 2026 (gebiedstafel 2026) wordt voorzien helpen om bij teruglopende beschikbare middelen voor 2026 op basis van de focuspunten en accenten keuzes te kunnen maken binnen het aanbod van de sociale basis. Daarmee werken we samen met de partners ook in tijden van schaarsere middelen aan de doelen van het integraal beleidskader sociaal domein: “Iedereen doet mee”.

De samenwerkende netwerkpartners hebben verschillende activiteiten opgezet waarbij steeds de speerpunten van het gebiedsplan voor het voetlicht zijn gebracht. De gemeente speelt hierin een motiverende, stimulerende en verbindende rol. Deze samenwerkingsverbanden zijn duidelijk succesvol en dragen bij aan de verbetering van de samenwerking van zorg en (informele) ondersteuning, onder andere doordat vrijwilligersorganisaties en zorgprofessionals elkaar beter weten te vinden.

In de zomer van 2024 is het Integraal Zorgakkoord (IZA) op Noord-Holland Noord niveau tot stand gekomen. Ook daarin worden coalities beoogd waarin partners vanuit zorg, welzijn, en gemeente betrokken zijn. In de loop van 2024 en 2025 zijn we hier lokaal op aangesloten.

2. Ontwikkelingen in de gemeente en de kernen

2.1 Gemeente Bergen

De gemeente Bergen bestaat uit meerdere dorpen en buurtschappen en is geografisch gezien een uitgestrekte gemeente met een lage adresdichtheid (inwoners wonen ver uit elkaar), die wel per dorp of buurtschap verschilt. Dit maakt dat er binnen de gemeente Bergen goed gekeken moet worden naar spreiding en bereikbaarheid van de activiteiten van de sociale basis en maatschappelijke voorzieningen. Voor de beschrijving van de opgave van Bergen wordt gebruik gemaakt van de volgende indeling: de voormalige gemeente Bergen, de Egmonden en Schoorl.

Ten opzichte van de data in het gebiedsplan 2023/24 is het aantal inwoners licht gestegen van 29.723 naar 30.138. De samenstelling van de inwoners per leeftijdscategorie is nagenoeg gelijk gebleven: 14,4% is jonger dan 18 jaar, 52,2% is tussen de 18 en 64, 33,4% is 65 jaar of ouder. Daarmee telt ook in 2024 Bergen in verhouding de meeste 65 plussers van Nederland. De samenstelling van de huishoudens is niet veranderd. Belangrijk gegeven is dat 38% van de huishoudens uit één persoon bestaat. Het grootste deel daarvan bestaat uit ouderen die nog zelfstandig wonen. Dit is ook de groep die gebaat is bij een sterke sociale basis en doorstroommogelijkheden op de woningmarkt. Het percentage koopwoningen is met 67% gelijk gebleven, dat betekent dat ook het aantal (sociale) huurwoningen niet is toegenomen. Ook zien we een stijging van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen van € 477.000 in het vorige plan naar € 548.000 nu. Conclusie is dat het voor starters en mensen met een laag inkomen lastig blijft om in de gemeente Bergen een woning te vinden. Afgelopen jaar zijn er 90 woningen bijgekomen. In totaal telt Bergen 15.383 woningen. Voor 2025 en 2026 zijn er plannen om ongeveer 1000 woningen bij te bouwen waaronder een aanzienlijk deel appartementen. De verwachting is dat dit een positief effect heeft op de doorstroom.

Het WMO-gebruik in de gemeente Bergen laat een langzame stijging zien: 6% in 2021, 7% in 2022 en naar verwachting 8% jaarlijkse stijging van 2023 tot 2027. Ten opzichte van 2022 laat het [WMO voorspelmodel](#) een toename zien van 13% WMO gebruikers in 2027.

In het gebiedsplan van 2023/2024 is op basis van de kwetsbaarheidsscore⁴ ingezoomd op de kernen en buurtschappen binnen de gemeente bergen. Voor 2025 zien we op het niveau van de kernen en buurtschappen als het gaat om de mate van kwetsbaarheid alleen een verandering voor Bergen aan Zee. Daar is het aantal mensen dat op basis van de kwetsbaarheidsscore een lagere kwaliteit van leven ervaart afgenomen. Dat waren er eerst 35 (6,2%) en nu zijn dat er 10 (3,0%).

2.2 Kern Bergen

De Kern Bergen bestaat uit Bergen aan Zee, het buitengebied Bergen en het dorp Bergen. Samen tellen zij 13.075 inwoners. Dit is ruim 43 % van het totaal aantal inwoners van de gemeente Bergen. Zowel het inwonersaantal als de samenstelling van leeftijdsgroepen zijn nagenoeg gelijk gebleven ten opzicht van het gebiedsplan 23/24. Kenmerkend voor de kern Bergen blijft het hoge percentage 65 plussers (37%).

In Bergen zijn er ontwikkelingen op gebied onderwijshuisvesting. De Van Reenenschool en de Lucebertschool zijn sinds 1 augustus 2024 gefuseerd en er ligt een plan voor de verhuizing van de Europese school naar Alkmaar in 2028. Daarnaast zijn er zorgen over het voortbestaan en de (maatschappelijke) invulling van de kerken. Er zijn binnen de kern Bergen vanuit de inwoners zorgen over de doorstroom naar woonvoorzieningen voor ouderen die zorg nodig hebben. Qua voorzieningen is er vanuit de inwoners behoefte aan het in standhouden en/of toevoegen van laagdrempelige ontmoetingsplekken. Tot slot zijn er diverse (langlopende) ontwikkelingen gaande, zoals de herontwikkeling van het Dorpsplein en het Harmoniegebouw.

⁴ De Kwetsbaarheidsscore combineert de vier belangrijkste voorspellers voor een lagere kwaliteit van leven in één getal: een laag inkomen, een laag opleidingsniveau, geen werk en een slechte gezondheid. Met een getal tussen 0 en 4 wordt aangegeven op hoeveel van deze voorspellers een persoon kwetsbaar is. Bij een score van 3 of 4 wordt iemand tot de meest kwetsbaren gerekend. Bron: CBS

2.3 De Egmond

De Egmond bestaat uit: Egmond Binnen, Egmond aan den Hoef en Egmond aan Zee. In totaal wonen hier 10.780 Inwoners. Dat is bijna 36 % van het totaal aantal inwoners van de gemeente Bergen. Het inwonersaantal en de samenstelling van leeftijdsgroepen is nagenoeg onveranderd ten opzicht van het gebiedsplan 23/24. Er wonen minder 65 plussers (ruim 27%) in de Egmond dan in de kern Bergen. Het aantal ouderen dat kwetsbaar is in Egmond aanzienlijk hoger dan in de rest van Bergen. Mede oorzaak is de aanwezigheid van de Prins Hendrik Stichting en huize Agnes in Egmond aan Zee. In Egmond aan zee is veel zorg voor elkaar, en dus ook voor deze groep kwetsbare ouderen. Keerzijde van deze zorg voor elkaar is dat hulpvragen in Egmond aan Zee pas in beeld komen als er zwaardere hulp of ondersteuning nodig is.

In het WMO-voorspelmodel wordt aangegeven dat in Egmond aan Zee het percentage WMO-gebruikers in 2023 met 10,1% het hoogst is van heel Bergen. Voor 2027 wordt een relatief gebruik van 11,1% voorspelt. Bekendheid met het sociaal team in Egmond aan Zee is belangrijk. Op deze manier kunnen problemen vroegtijdiger gesignaleerd en opgepakt worden.

Qua sportvoorzieningen heeft een fusie van voetbalverenigingen VV Zeevogels (Egmond aan den Hoef), VV Egmondia (Egmond aan Zee) en VV Sint Adelbert (Egmond-Binnen) geleid tot het ontstaan van VV Egmond. Een belangrijke ontwikkeling die impact heeft in het dorp. De nieuwe voetbalvereniging krijgt zijn thuisbasis op een vernieuwd sportcomplex aan de Hogedijk, het voormalige complex van VV Zeevogels. De mensen in Egmond aan zee maken zich zorgen dat met de verplaatsing van de sportvelden ook een stuk sociale verbinding verdwijnt uit het dorp. Samen met het dorp, de 1e initiatieven zijn er al, zal worden gezocht naar een nieuwe invulling van het complex. Inwoners hebben het initiatief genomen om met plannen te komen om de sociale verbindingen in het dorp te versterken.

De toename van toerisme en recreatie enerzijds en het gebrek aan betaalbare woningen anderzijds, leiden steeds vaker tot zorgen over de sociale cohesie, de leefbaarheid en de voorzieningen in het dorp. De betrokkenheid bij de gemeenschap vermindert en bijvoorbeeld het aantal vrijwilligers daalt.

2.4 Schoorl

Schoorl bestaat uit Aagtdorp, Schoorl, Schoorldam, Bregtdorp, Catrijp, Groet, Hargen en Camperduin. Schoorl telt 6.280 Inwoners. Hier woont bijna 21% van het totaal aantal inwoners van de gemeente Bergen. Ook hier is geen grote veranderingen in het aantal en de samenstelling van de inwoners ten opzichte van 2024. Wel heeft Schoorl met een toename van 2% van het aantal inwoners het afgelopen jaar relatief de grootste groei doorgemaakt. Deze groei zit in alle leeftijdsgroepen, de grootste groei zit in de groep 25-45 jaar.

In Schoorl blijkt uit de cijfers dat volwassenen in de leeftijdscategorie van 18-26 jaar het relatief moeilijker hebben dan elders in Bergen. Dit heeft deels te maken met de aanwezigheid van de zorginstelling Scorlewald.

In 2023 is Stichting Social Leisure (SSL) failliet gegaan. In Schoorl heeft dit gevolg voor de exploitatie van het Dorpscentrum de Blinkerd. De exploitatie en het beheer zijn door Stichting Dorpscentrum Schoorl (SDS) opgepakt. SDS heeft aangegeven dat zij dit nog voor één jaar (2024) op zich wil nemen. De mogelijkheden om de programmering van activiteiten te borgen worden door de gemeente onderzocht. De activiteiten en programmering in de Blinkerd zijn van waarde voor het verstevigen van de sociale basis door de diversiteit aan activiteiten en de grote toegankelijkheid voor inwoners. De impact van het onderzoek wordt in 2025 bekend.

Net als in de kern Bergen zijn er ook in Schoorl zorgen over de continuïteit van de kerken. Een mooie ontwikkeling is dat de protestantse parochie heeft aangegeven dat zij hun twee kerken openstellen als “huis van het dorp”. Daarbij dragen ze nog sterker bij aan de sociale verbinding binnen Schoorl dan de kerken vanuit hun primaire rol al doen.

Hieronder worden de trends en ontwikkelingen van het afgelopen jaar cijfermatig weergegeven, voor zover deze

3. Overzicht cijfermatige ontwikkelingen gericht op focuspunten van 2024

voor het gebiedsplan 2025 van toepassing zijn. De hoofdconclusie voor het gebiedsplan 2023/24 was dat het heel goed gaat in Bergen, De Egmond en Schoorl (de kernen). Deze conclusie is voor 2025 onveranderd.

Hieronder de opvallendste conclusies met betrekking tot de actuele cijfers per focuspunt. Deze zijn afkomstig uit de analyse van het plan 2023/24. In de bijlage vindt u meer achtergrondinformatie. Deze analyse is aanvullend op de informatie uit het gebiedsplan 2024⁵. Niet alle cijfers zijn vernieuwd het afgelopen jaar. Er zijn geen grote verschillen tussen de informatie van 2024 en cijfer die betrekking hebben op 2025.

3.1 Gezond en kansrijk opgroeien

Jongvolwassenen vinden hun mentale en fysieke gezondheid vaker goed. De ervaren gezondheid van jongvolwassen beweegt richting het niveau van voor Corona. Toch zien we nog steeds een omvangrijke groep jongvolwassenen met psychische klachten;

Alcoholgebruik onder jongeren blijft een aandachtspunt. Jongvolwassenen gokken in de kernen relatief veel online (bijna 17%). Na het legaliseren (per okt 2021) van online gokken worden er per oktober 2024 maatregelen ingevoerd om het online gokken te modereren. Ook het vaperen is in opkomst, 9% van de jongeren vaped wekelijks, 8,8% rookt wekelijks.

3.2 Gezonde leefomgeving en bestaanszekerheid

Inwoners geven aan meer moeite te hebben met rondkomen. Dit hangt nauw samen met de opgelopen inflatiecijfers van 2022. In BKR-registraties, signalen vroegsignalering en schuldhulpverleningscijfers zien we dit vooralsnog niet terug. Het aantal mensen in de bijstand is met ongeveer 2% toegenomen.

Het aantal geregistreerde misdrijven is tussen 2020 en 2023 in de gemeente Bergen gelijk gebleven. De meest recente veiligheidsmonitor (publicatiedatum 01-03-2024) ziet geen significante verschillen in veiligheidsbeleving.

3.3 Gezond en vitaal ouder worden

Er zijn in de kern Bergen minder mensen die hun gezondheid als goed of zeer goed ervaren. Met 71,8% is dit ongeveer gelijk aan Noord-Holland Noord (70,8%). Dit is opvallend gezien het hoge percentage 65+ (37%) in de kern Bergen. Overmatig alcoholgebruik in de kernen is verder toegenomen. In Egmond is dit duidelijker dan in de andere kernen. Een kleine groep drinkt relatief veel.

Het aantal vrijwilligers is tussen 2020 en 2022 ongeveer gelijk gebleven. Wel komt uit de gebiedstafel voor 2025 dat sterker dan in 2024 zwaardere vrijwilligersfuncties (bestuursfuncties etc.) lastiger in te vullen zijn.

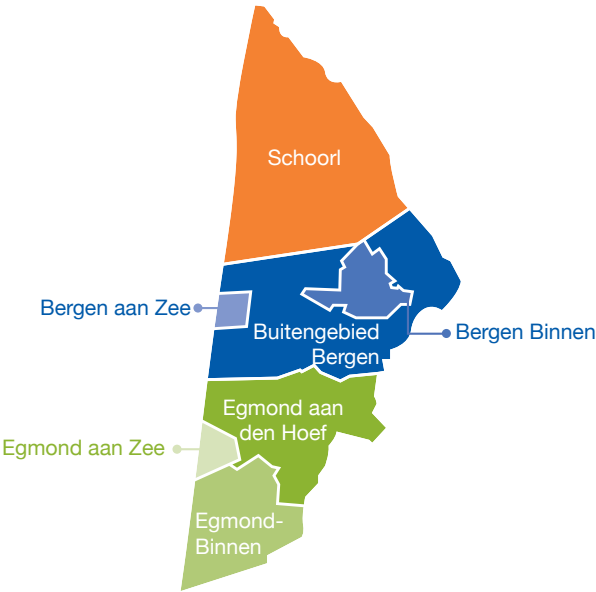
De gemeente Bergen kent relatief veel mantelzorgers. De grote lokale uitschieter is Schoorl, waar ruim 1 op de 5 mensen mantelzorger is. Hoe het komt dat dit juist in Schoorl zo hoog is, is niet uit de analyse te verklaren. Een mogelijke verklaring ligt in de actieve organisatie van het welzijnswerk.

3.4 Ontwikkeling kwetsbaarheidsscore

Aan de basis van het gebiedsplan staat de kwetsbaarheidsscore. De kwetsbaarheidsscore combineert de vier belangrijkste voorspellers voor een lagere kwaliteit van leven in één getal. In het gebiedsplan 2023/24 is een uitgebreide omschrijving te vinden van hoe de kwetsbaarheidsscore tot stand komt.

⁵ Zie bijlage 1.

De verschuiving die hier worden waargenomen komen voort uit een registratie-effect: een combinatie van een nieuwe meetmethode en afrondingsfouten.

Kwetsbaarheidsscores - totale bevolking (2021)			
Kern en wijk	2020		2021
Bergen Binnen	1.150	(9,6%)	11.00 (9,4%)
Bergen Buitengebied	30	(9,0%)	30 (5,2%)
Bergen aan Zee	35	(6,2%)	10 (3,0%)
Egmond aan Zee	615	(13,5%)	580 (12,8%)
Egmond-Binnen	175	(6,4%)	170 (6,3%)
Egmond aan den Hoef	185	(5,2%)	210 (6,0%)
Schoorl	660	(10,8%)	660 (10,8%)
Bergen	2.850	(9,6%)	2.780 (9,4%)
Gemiddeld BUCH			7,4%

Bijlage 1 Overzicht van ontwikkelingen, per focuspunt. Extra analyse

Om meer inzicht te geven in de ontwikkelingen ten opzicht van het gebiedsplan 2024 wordt hier deze ontwikkelingen, per focuspunt, weergegeven. Deze ontwikkelingen zijn afkomstig uit de analyse gebiedsplan 2025.

■ GEZOND EN KANSRIJK OPGROEIEN

1. De inzichten in de mentale en fysieke gezondheid van kinderen en jongeren (tot 16 jaar) in de kernen blijft in de analyse onveranderd. Dit komt omdat hier geen nieuwe cijfers van zijn. Het is dus onduidelijk of de zorgen rondom psychosociale problematiek (van ouders en kinderen) die in verband lijken te staan met de Coronapandemie afnemen of toenemen.
2. De mentale en fysieke gezondheid van jongvolwassenen (16 t/m 25 jaar) is wel opnieuw onderzocht door de GGD (gezondheidsmonitor 2023). De conclusies zijn als volgt voor de gemeente Bergen:
 - a. Jongvolwassenen vinden hun eigen gezondheid vaker goed of zeer goed (76%). De gemeente Bergen scoort bovengemiddeld.
 - b. De mentale gezondheid is verbeterd: jongvolwassenen zijn vaker gelukkig en hebben minder stress, minder psychische klachten, minder serieuze gedachten over zelfdoding en zijn minder eenzaam.
 - c. Ongeveer een derde van de jongvolwassenen voelt zich (heel) vaak gestrest, maar lijken in toenemende mate weerbaar voor stressvolle gebeurtenissen. 17% van de jongvolwassenen voelt zich sociaal en emotioneel sterk eenzaam.
 - d. De veerkracht en de tevredenheid met zichzelf, het eigen lichaam en het eigen leven zijn toegenomen. Jongvolwassenen hebben meer vertrouwen in de toekomst. De weerbaarheid is toegenomen ten opzichte van 2022.
 - e. De cijfers rondom mentale en fysieke gezondheid van jongvolwassenen bewegen richting de cijfers in 2019 (voor Corona).
3. Het alcohol- en drugsgebruik, criminaliteit en sociale media blijft onder kinderen en jongeren (tot 16 jaar) onveranderd omdat hier geen nieuwe cijfers van zijn. Bij Jongvolwassenen zien we een toename van alcoholgebruik. 84% drinkt regelmatig. 70,5% is bingedrinker. Dit is 7% meer dan gemiddeld in Noord-Holland Noord (GGD).
4. Een opvallende toevoeging is dat de opkomst van online gokken is meegenomen in deze analyse. Bijna 17% van alle jongvolwassenen heeft afgelopen jaar online gegokt. Dit is meer dan er regionaal online wordt gegokt (14%) (GGD).
5. 40% van de jongvolwassenen vaped. Dit staat gelijk aan het gemiddelde in Noord-Holland-Noord. 6% vaped dagelijks (GGD).

■ GEZONDE LEEFOMGEVING EN BESTAANSZEKERHEID

1. Voor het eerst zien we de effecten van de toenemende inflatie afgelopen jaren in de cijfers terug. Tussen 2020 en 2022 is het aantal mensen vanaf 18 jaar die grote moeite hebben met rondkomen toegenomen van 9,3% naar 13,7%. Dit is gelijk aan de landelijke trend. Voor inwoners tussen 18 en 65 jaar is dit 16,5%. Van de inwoners boven de 65 jaar geeft 9,0% aan grote moeite te hebben met rondkomen. Waar in 2022 nog 4,5% van de huishoudens problematische schulden hadden, is dit in 2023 5,2%. In Egmond is de moeite met rondkomen lager (12,5%) dan in Bergen en Schoorl) (GGD)
2. Het aantal Jongvolwassenen met schulden (excl. studieschuld en hypotheek) is in de gemeente Bergen ongeveer gelijk gebleven (GGD).
3. Over de taalvaardigheid van inwoners van Bergen zijn geen nieuwe cijfers bekend ten opzichte van het gebiedsplan 2024.
4. Uit voorlopige cijfers van het CBS blijkt dat het totaal aantal misdrijven in 2023 ongeveer gelijk is gebleven. Ten opzichte van 2021 zie je in 2023 een beperkte toename van inwoners die zich weleens onveilig voelen in de regio Alkmaar. De ervaren leefbaarheid van de buurt en ervaren sociale cohesie is vrijwel onveranderd gebleven tussen 2021 en 2023. Daarbij moet worden aangetekend dat lokale verschillen niet herleidbaar zijn uit de cijfers (CBS).

■ GEZOND EN VITAAL OUDER WORDEN

1. Ten opzichte van 2020 zijn er in de kernen minder inwoners die hun gezondheid als goed of zeer goed ervaart (van 80,7% naar 71,8%). De afname zien we in elke leeftijdsgroep. Aanhoudende gezondheidsklachten na een coronabesmetting onder 5,5% van de 18 tot 64-jarigen kan daarbij een rol spelen (GGD).
2. Onder inwoners zie je een afname van eenzaamheid, met name onder inwoners tussen 18 en 64 jaar. Ernstige eenzaamheid is met 13,1% het grootst in Egmond. In Bergen (9,4%) en Schoorl (7,6%) is dit beduidend lager (GGD).
3. Tussen 2020 en 2022 is het aantal inwoners van de gemeente Bergen wat vrijwilligerswerk doet gelijk gebleven. Inwoners tussen 18 en 64 jaar voeren minder vrijwilligerswerk uit. Inwoners boven 65 jaar voeren juist meer vrijwilligerswerk uit. Opvallend is het relatief hoge aantal mantelzorgers in de gemeente Bergen. 17,1% van alle inwoners vanaf 18 is mantelzorger. In Schoorl is ruim 1 op de 5 inwoners mantelzorger. Gemiddeld ligt dit in de regio op 13,3% (GGD).
4. Het alcoholgebruik in de gemeente Bergen is met 86,5% nog steeds bovengemiddeld ten opzichte van het landelijke gemiddelde (78,9%). Met name de toename van overmatig en zwaar alcoholgebruik is opvallend. Met name in Egmond is het overmatige en zware alcoholgebruik bovengemiddeld (GGD).
5. Qua beweging zijn geen significante verschillen te melden. In de kernen wordt bovengemiddeld bewogen door volwassenen met uitzondering van Egmond. Daar is relatief vaker sprake van obesitas en wordt beduidend minder bewogen (GGD).
6. Het aantal WMO-cliënten is in 2023 ongeveer gelijk gebleven.

Bijlage 2 Lokale en landelijke ontwikkelingen

Zowel lokaal, (sub-)regionaal als landelijk zijn er talloze ontwikkelingen die het welzijn en welbevinden van alle inwoners van Nederland raken en daarmee ook de inwoners van Bergen. In dit gebiedsplan wordt aangesloten bij reeds overeengekomen doelen en plannen. Deze doelen worden, zo ver mogelijk, tot op dorpsniveau vertaald zodat de stap van 'hoog over' naar 'dichtbij, herkenbaar en haalbaar' zo klein mogelijk is.

2.1 Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) doelen 2023-2026

Het [GALA](#) is een samenwerkingsinitiatief tussen gemeenten, GGD'en, zorgverzekeraars en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) om een gezonde levensstijl te bevorderen. In juli 2023 zijn afspraken tussen het Rijk en gemeenten [afspraken bekendgemaakt](#) zoals vastgelegd in het GALA en het [IZA](#). Deze richten zich op preventie, gezondheid en het versterken van de sociale basis. De basisdoelstelling is om kwalitatief goede zorg betaalbaar en beschikbaar te houden voor alle Nederlanders.

Er ligt een opgave om het gebiedsplan 2025 te laten aansluiten op de doelstellingen van het GALA. Concreet betekent dit dat er nu een andere terminologie gehanteerd wordt ten opzichte van de gebiedsplannen 2023/24. Dit doen we omdat er vanuit het Rijk gevraagd wordt langs deze hoofdthema's de middelen die hiervoor aan de gemeente beschikbaar worden gesteld te verantwoorden. Inhoudelijk komt deze nieuwe indeling vrijwel op alle punten overeen met de indeling die in 2023/24 in het gebiedsplan is gehanteerd zijnde: kansrijk opgroeien, bestaanszekerheid en vitaliteitsbevordering

Op 26 september 2023 is per collegebesluit invulling gegeven aan de doelen en beoogde resultaten vanuit de GALA thema's voor 2023-2026. Voor 2025 zijn de doelen talrijker dan de accentpunten 2025. De accentpunten waaraan in 2025 gewerkt wordt vallen binnen deze vastgestelde GALA thema's en doelen. In de [nieuwsbrief van 4 oktober 2023](#) geeft het college van de Gemeente Bergen inzicht in de GALA doelen.

Ook Bergen zal te maken met de een opgave om het aanbod van maatschappelijk welzijn en de kosten die dit met zich meebrengt in balans te brengen met de beschikbare middelen, met oog voor de wettelijke taken welke bij de gemeente liggen. Bergen staat hiermee, net als veel Nederlandse gemeenten, voor de uitdaging om voor het zogenoemde ravijnjaar 2026 een passende begroting op te stellen. Een breed overzicht van de financiële situatie en wat dit mogelijk betekent voor de financiering van de GALA- en IZA doelstellingen is te lezen in de kadernota 2025.

2.2 Integraal beleidskader Sociaal Domein

Dit gebiedsplan is in lijn met het [integraal beleidskader sociaal domein 2023 t/m 2026](#).

2.3 Wet gemeentelijke taak (Spreidingswet)

De Wet "gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen", ook wel [Spreidingswet](#) genoemd, heeft tot doel om asielzoekers evenwichtig te verdelen over verschillende gemeenten en provincies. Dit betekent dat gemeenten een wettelijke taak hebben in de opvang van asielzoekers. De wet is op 1 februari 2024 van kracht gegaan. De eerste fase is het realiseren van een regionale gezamenlijke aanpak. Vanuit de regietafel Alkmaar wordt er gecommuniceerd met de provinciale tafel. Voor 1 oktober 2024 ligt er een regionaal plan dat beoordeeld wordt door de provincie. Wanneer er onvoldoende beschikbare opvangplekken regionaal worden gerealiseerd, wordt de taakstelling op gemeentelijk niveau in werking gesteld vanaf 1 november 2024. Het is nog onzeker of de Spreidingswet stand houdt met het huidige kabinet, desalniettemin moeten we de komende jaren voldoen aan het realiseren van opvangplekken voor asielzoekers.

De gemeente Bergen is in beeld voor de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's). Het COA vangt sinds 7 oktober 2023 amv's op bij groepsaccommodatie Broekakkers in Egmond. Het gaat om een groep van ongeveer 30 meiden in de leeftijd 15-18 jaar. Een andere locatie in Schoorl, Klein Zwitserland, is hiervoor ook in beeld. Hier zouden ongeveer 60 Amv-ers opgevangen kunnen worden. Voor beide locaties heeft de gemeente samen met het COA eerder informatieavonden georganiseerd. Op deze informatieavonden kwamen veel inwoners uit de dorpen af. Naast het delen van zorgen over de opvang, kwam een groot aantal inwoners naar deze informatiebijeenkomsten om hun hulp aan te bieden. Wanneer de locaties definitief worden vastgesteld door het COA, zal er opnieuw een informatieavond worden georganiseerd om samen met de inwoners te kijken naar hoe we o.a. activiteiten gezamenlijk kunnen vormgeven.

2.4 Overige aansluitingen/bronnen

Bij het opstellen van gebiedsplannen wordt, naast de bovengenoemde bronnen, gebruik gemaakt van diverse cijfers uit de volgende bronnen:

- Dashboard Zaffier
- Veiligheidsmonitor
- Woonmonitor
- Prognosecijfers van CBS

Momenteel zijn twee monitoren in ontwikkeling. Ten eerste de preventiemonitor die bekijkt hoe de preventie verloopt binnen de gemeente. Ten tweede ontwikkelt Zaffier een armoedemonitor. Beide kunnen voor komende jaren verdieping geven op de dataset voor de gebiedsplannen voor 2026 en verder.